

Domoljubni radio

Portal domoljubnog radija

FELJTON PAPA PIO XII. I VATIKANSKI APOSTOLSKI ARHIV (3/6)

Antun Brađaćević · Wednesday, September 30th, 2020

Pontifikat pape Pija XII. (1939. - 1958.): Pravednik među narodima, a ne Hitlerov papa

Papa Pio XII. nije vjerovao ni Hitleru ni Staljinu, bio je osvjedočeni antinacist i antikomunist, znao je da će biti teško ostvariti prekid vatre i primirje između dvojice lidera čije su vladavine utemeljena na trajnoj nepravdi, ali i otvorenom neprijateljstvu i prema dobrome dijelu vlastitih naroda koji ih nisu podržavali u njihovim agresivnih ratnim posezanjima za tuđim teritorijima. No nije odustajao, upozoravao je, pomagao Židovima u njihovu zbijegu pred nacistima, zbog čega je, postoje svjedočanstva, dobivao mnoge zahvale iz samih židovskih redova, još za trajanja Drugog svjetskog rata, a pogotovo nakon njega.

Foto: papapioxii.it

U najneizvjesnijim konklavama održanim u 20. stoljeću, kako ih neslužbeno oslovljava većina vaticanista, talijanski kardinal punog imena Eugenio Maria Giuseppe Giovanni Pacelli je, kao tzv. papabile ili glavni favorit na izborima za novog vrhovnog poglavara Rimokatoličke Crkve, u četvrtak 2. ožujka 1939. godine, na svoj 63. rođendan, postao 260. po redu papa u povijesti, nakon samo tri kruga glasovanja.

Annuntio vobis gaudium magnum: Habemus Papam!

Papa Pacelli prvi je Rimljanin izabran za papu nakon 269 godina, odnosno od izbora Emilija Alterija - pape Klementa X. (na čelu Rimokatoličke Crkve 1670. - 1676.). Također, posljednji državni tajnik Svete Stolicе koji je postao papa, prije državnog tajnika Eugenija Pacellija, bio je Giulio Rospigliosi odnosno papa Klement IX. (pontifikat 1667. - 1669.).

Kardinal protođakon Camillo Caccia-Dominion i papa Pio XII. / Foto: pinterest.com

Nakon što se nad Sikstinskom kapelom nadvio bijeli dim, što znači da je izabran novi papa, tradicionalni latinski usklik „Annuntio vobis gaudium magnum: Habemus Papam!” (Objavljujem vam veliku radost: Imamo papu“) viknuo je toga dana malo poslije 18 sati sa središnjeg balkona bazilike sv. Petra kardinal protođakon Camillo Caccia-Dominioni rodnom iz Milana, koji je i sam bio jedan od kardinala-elektora na ovim konklavama, odnosno onaj koji je glasovao i kojeg se moglo birati za novoga papu.

Iz poštovanja, ali i zahvalnosti prema svome prethodniku, svojevrsnom mentoru i podržavatelju papi Piju XI., tadašnji državni tajnik Svete Stolicе uzeo je papinsko ime – Pio XII.

Dakako, time je papa Pacelli htio i na simboličan način pokazati kako će nastaviti crkveno i političko djelovanje svoga prethodnika u osvit Drugoga svjetskog rata koji je, unatoč mirovnim nastojanjima iz Vatikana i drugih međunarodnih (neutralnih) središta, bio neizbježan.

Izbor Pacellija za papu pozdravljen u svijetu, osim u Njemačkoj i SSSR-u

Ema Vesely u svojoj knjizi „Izbor pape: Od sv. Petra do Ivana Pavla II.“ (Kršćanska sadašnjost d.o.o., 2005.) navodi da je izbor kardinala Pacellija naišao na odobravanje u Francuskoj, gdje je slovio za neprijatelja rasizma, te prijatelja slobode savjesti i ljudskog dostojanstva. U Engleskoj i Sjedinjenim Državama tisak ga je proglasio borcem za europski otpor.

Židovske su novine pozitivno komentirale njegovo protivljenje rasističkim teorijama i njegove protunacističke govore. Pacellijev izbor jedino je neskriveno kritiziran u

nacističkoj Njemačkoj (dodali bismo i u komunističkom Sovjetskom Savezu, op.a.) gdje je kardinal Pacelli bio poznat kao veliki protivnik nacionalsocijalizma, piše Ema Vesely u svojoj knjizi u kojoj, odvajajući povijesne, svjetske i crkvene prilike, nudi presjek konklava kroz povijest, od sv. Petra kojega je Isus postavio za poglavara prve Crkve pa do smrti pape Ivana Pavla II.

Papa Eugenio Pacelli / Foto: flickr.com

Papa Pacelli se preuzimanjem Petrove stolice u prvim godinama svoga pontifikata manje bavio pastoralnim, a u najvećoj mjeri klasičnim vanjskopolitičkim pitanjima. Tražio je mirno rješenje za oružani sukob koji je buknuo u Europi 1. rujna 1939.

godine, kada je nacistička Njemačka izvršila napad na Poljsku, a što se uzima za službeni datum početka Drugog svjetskog rata. Pozivajući se na Lateranske ugovore, papa Pio XII. u oružanom sukobu držao je Svetu Stolicu, očekivano, na neutralnoj poziciji koja mu je davala određeni manevarski prostor za pokušaje pronalaska mirnog rješenja, odnosno prekida vatre i uspostave primirja. Za početak.

Papinsko geslo Pija XII.: ***Opus iustitiae pax (Mir je djelo pravde)***

Za svoje papinsko geslo novi papa izabrao je *Opus iustitiae pax (Mir je djelo pravde)*, a odmah u prvim danima svoga pontifikata pozvao je europske države da nesporazume rješavaju za zajedničkim stolom, bez oružja, uz Božji blagoslov. Iako mu mnogi kritičari (otvoreno neskloni i samoj Crkvi, blago rečeno) zamjeraju „iznenadujuću šutnju“, kako navode, u vezi s pokoljima koje su nacionalsocijalisti izvršili nad Židovima, dokumenti i drugi materijali dokazi ih demantiraju.

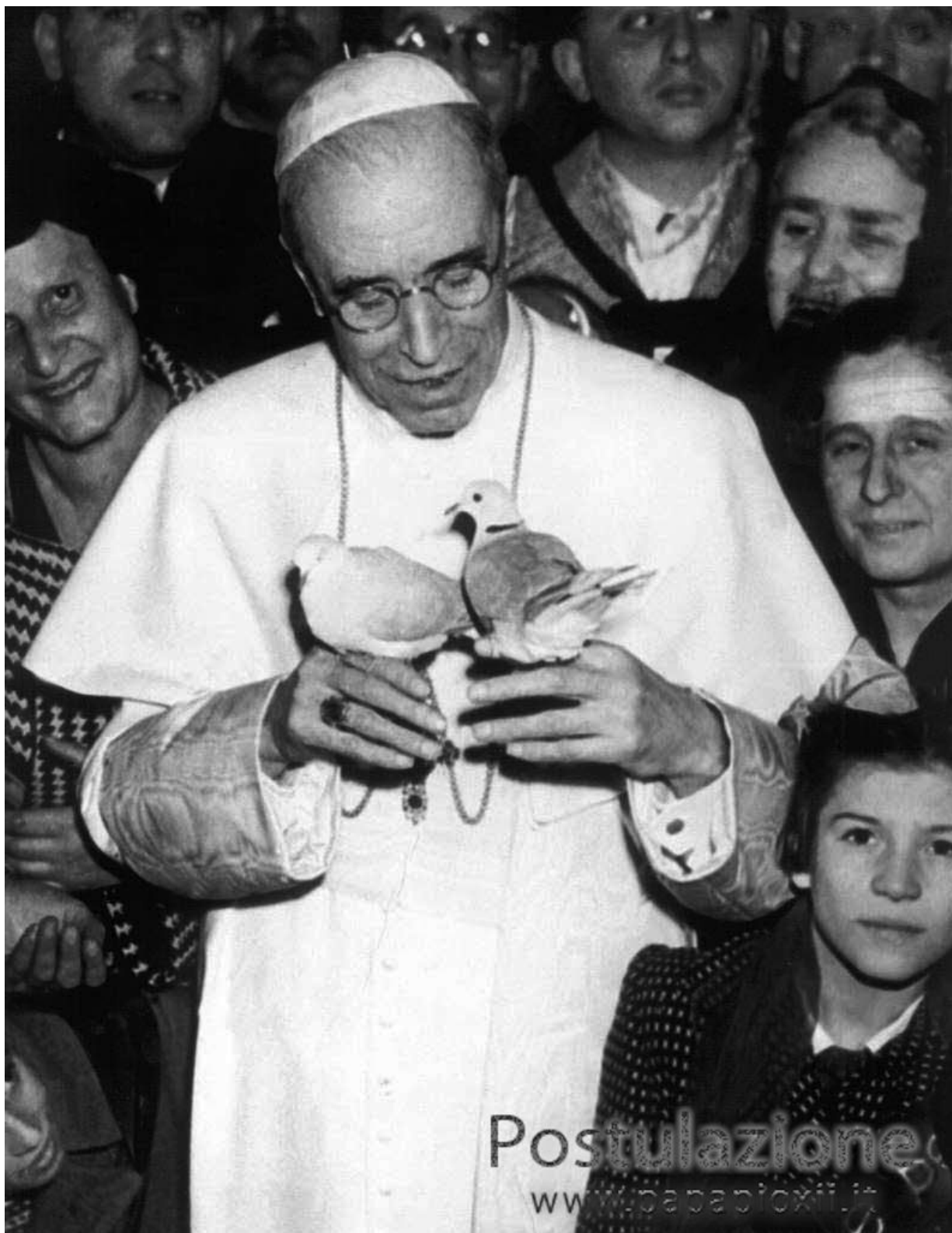

Foto: papapioxi.it

Primjerice, papa Pio XII. u svojoj božićnoj poruci od 24. prosinca 1942. godine osvrće se na progon poljskih Židova od strane Hitlerova režima, navodeći da je „bez ikakve osobne krivnje na stotine tisuća Židova izloženo smrti samo zbog svoga vjerskog i etničkog porijekla“.

Nadalje, u govoru pred Kardinalskim zborom 2. lipnja 1943. godine papa Pacelli je

podsjetio kardinale i pozvao na molitvu za sve one koji zbog svoje narodnosti i rasne pripadnosti u „svjetskom požaru“, kako je nazivao Drugi svjetski rat, podnose najveće patnje te su bez osobne krivnje prepušteni uništenju.

Papa Pio XII. nije vjerovao ni Hitleru ni Staljinu, bio je osvjedočeni antinacist i antikomunist, znao je da će biti teško ostvariti prekid vatre i primirje između dvojice lidera čije su vladavine utemeljena na trajnoj nepravdi, ali i otvorenom neprijateljstvu i prema dobrome dijelu vlastitih naroda koji ih nisu podržavali u njihovim agresivnih ratnim posezanjima za tuđim teritorijima. No nije odustajao, upozoravao je, pomagao Židovima u njihovu zbijegu pred nacistima, zbog čega je, postoje svjedočanstva, dobivao mnoge zahvale iz samih židovskih redova, još za trajanja Drugog svjetskog rata, a pogotovo nakon njega.

Antinacistička enciklika „Mit brennender Sorge“ („S gorućom brigom“) .

Spominje se da je tijekom rata papa pružao pomoć izbjeglicama bez obzira na njihovo podrijetlo, navodi se da je čak nekoliko tisuća njih udomio u papinskom ljetnikovcu Castel Gandolfu. Kritičarima pape Pija XII., koji ga zlobno nazivaju „Hitlerov papa“, najbolje je odgovorio još kao državni tajnik Svete Stolice i najbliži suradnik pape Pija XI. koji je potvrdio da je tadašnji kardinal Pacelli imao vodeću ulogu u sastavljanju antinacističke enciklike „Mit brennender Sorge“ („S gorućom brigom“) koja je objavljena 21. ožujka 1937. godine.

Za razliku od uobičajenih enciklika koje su izvorno na latinskom jeziku pa se potom prevode na druge „žive“ jezike, ova je bila izvorno pisana na njemačkom jeziku. Znakovito je da je podnaslov enciklike „O Crkvi u Njemačkom Carstvu“ (Trećem Reichu) u kojem se osuđuje povreda slobode (katoličke) vjeroispovijesti u Hitlerovoj Njemačkoj, odnosno ukazuje se na povredu konkordata između Njemačke i Svete Stolice. Primjerice, među ostalim, u toj enciklici nalazi se i poglavlje koje pokazuje koji su politički motivi i ciljevi Trećeg Reicha, kao i motivi za progonjenje Rimokatoličke Crkve.

Nacistički vođa Adolf Hitler / Foto: flickr.com

„Crkva u Njemačkoj bori se za život. Vi, njemački katolici, koji ste progonjeni, ne dajte se zavesti, ja sam uz vas“, poruka je svjetskoj javnosti enciklike „O Crkvi u Njemačkom Carstvu“ koju je, uz papu Pija XI. koji ju je formalno potpisao, u najvećoj mjeri napisao upravo tadašnji državni tajnik Svete Stolicе kardinal Pacelli.

O Papinoj „šutnji“ u ratu najbolje govore stotine radio-poruka i 40 enciklika

O njegovoj navodnoj „šutnji“ tijekom Drugog svjetskog rata najbolje govore brojne radio-poruke pape Pacellija kojima se obraćao svome vjerničkom narodu diljem svijeta, a napisao je i čak 40 enciklika u kojima je obradio različita pitanja kršćanskog života.

U svojim javnim nastupima i pismima tijekom rata naglašavao je važnost Rima i Rimokatoličke Crkve za svjetsku civilizaciju, kako bi otklonio mogućnost da Rim bude napadnut. Strahovao je da bi se napadom na sjedište Rimokatoličke Crkve uzdrmala vjera i nada milijuna katolika diljem svijeta. Međutim, nije uspio u svojim nastojanjima, oko petsto savezničkih ratnih zrakoplova bombardiralo je *Vječni grad* 19. srpnja 1943. te je pritom ubijeno više od 1 500 Rimljana, a ranjeno mnogo više, uz golemu materijalnu štetu na stambenim i sakralnim objektima. Papa je odmah odjurio pomoći ranjenicima, a postoje svjedočanstva da je Papin dugački ogrtač bio pun krvi ranjenika kojima je pomagao..

Papa Pio XII. među narodom nakon savezničkog bombardiranja Rima 1943.
/ Foto: Vatican Media

Tijekom svoga mandata osnovao je Papinsko djelo za pomoć, kao i Vatikanski informacijski ured koji je i mnogo godina nakon rata pomogao u otkrivanju sudbina milijuna ljudi zahvaćenih ratnim stradanjima. Zbog straha od odmazdi nacifašističkog režima prema katolicima, u zahuktalom ratu možda nije bio „dovoljno glasan“ (osim u svojim božićnim i uskršnjim poslanicama), što mu također podlo predbaciju mrzitelji i/ili neprijatelji Crkve.

Ponajprije njemački književnik i ljevičar Rolf Hochhuth u svojoj manipulativnoj kazališnoj drami „Namjesnik (Vikar)“ iz 1963. godine koja se, prevedena na više od dvadeset jezika, izvodila diljem svijeta te je po njoj snimljen i film „Amen“ iz 2002. godine. Također, svoj značajan prilog u ocrnjivanju pape Pacellija dao je i britanski novinar John Cornwell u svojoj jednako manipulativnoj knjizi „Hitlerov papa: Tajna povijest pape Pija XII.“ iz 2005. godine.

Pomogao da se spasi gotovo milijun Židova u Drugom svjetskom ratu

Znakovito je da su ugledni povjesničari, ali i židovski intelektualci i svjedoci vremena te „uratke“ složno odbili kao lažne i manipulativne. No teško je skupiti svo perje iz razrezanog jastuka kad ga bacite s vrha nebodera. Naime, uvijek u okolini nebodera ostane dio razbacanog perja na podu nošenog vjetrom. I za to zaostalo *perje iz jastuka laži* hvataju se i današnji kritičari pape Pija XII., bez da su se uopće potrudili istražiti pravu istinu i konzultirati vjerodostojne izvore.

Naime, da jesu, onda bi znali da je papa Pacelli tijekom cijeloga rata djelovao u

tajnosti kroz svoje papinske organizacije pomagao mnogima koji su bili progonjeni zbog rasnih zakona Hitlerova režima. Postoje podaci da je na određeni način pomogao 860.000 Židova. O tome svjedoče i ugledni Židovi, ali i izraelski i drugi svjetski mediji. Britanski dnevnik *Daily Telegraph* u broju od 6. srpnja 2010. godine navodi da je kardinal Pacelli, tada još kao državni tajnik Svete Stolice, organizirao odlazak 200.000 Židova iz Njemačke, samo tri tjedna nakon *Kristalne noći* 9. studenoga 1938. u kojoj je na tisuće Židova uhićeno i poslano u koncentracijske logore.

Foto: flickr.com

Elliot Hershberg: *Papa Pio XII. bio iskreni i solidarni prijatelj židovskog naroda*

Taj članak nadovezuje se na istraživanje koje je u Vatikanskom (tajnom) arhivu proveo američki povjesničar Michael Hesemann na traženje zaklade „Pave The Way Foundation“, multikonfesionalne skupine sa sjedištem u Sjedinjenim Državama. Predsjednik te udruge Elliot Hershberg izjavio je da „mnogi Židovi koji su uspjeli napustiti Europu nisu ni znali da su dobili vize i putne dokumente upravo zahvaljujući Vatikanu“, dodavši da „sve ono što smo dosad pronašli pokazuje kako je negativna slika o papi Piju XII. bila pogrešna“.

„Onaj koji istražuje mnogobrojne dokumente, svjedočanstva, dokazane činjenice mora nužno zaključiti da je papa Pio XII. bio iskreni i solidarni prijatelj židovskog naroda. Kao Židov, dobro poznajem antisemitizam i mogu reći da u životu Eugenija Pacellija nema traga protužidovskim predrasudama“, izjavio je Elliot Hershberg.

Također, dan poslije, 7. srpnja 2010. godine ugledni izraelski dnevni list *Haaretz* donio

je osvrst na lik i djelo pape Pija XII. te je njegov pontifikat ocijenio pozitivnim.

Papa Pavao VI. i Golda Meir za susreta u Vatikanu 1973. / Foto: pinterest.com

Golda Meir: Za holokausta glas Pija XII. uzdigao se u korist žrtava

Međutim, još mnogo prije, već nakon Papine smrti 1958. godine, izraelska ministrica vanjskih poslova Golda Meir (od 1969. do 1974. bila je i predsjednica izraelske vlade), osvrćući se na holokaust i odnos pape Pija XII. prema progonu Židova u Drugom svjetskom ratu, kazala je da se „u trenutku najstrašnijega mučeništva židovskog naroda glas Pija XII. uzdigao u korist žrtava“, te je dodala: „Oplakujmo velikog mirotvorca“.

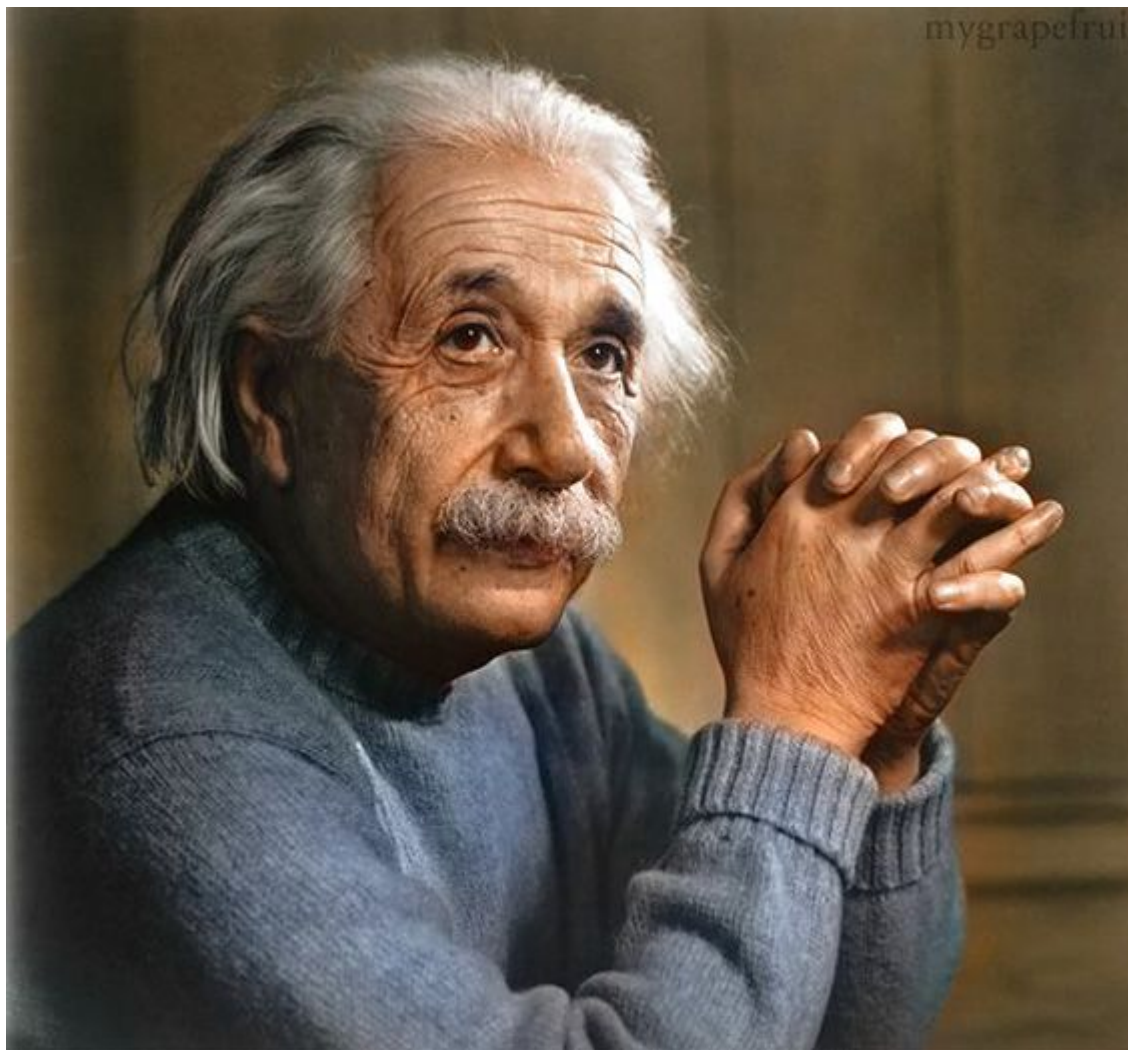
Isto tako, Antonio Gaspari je u svojoj knjizi „Židovi koje je spasio Pio XII.“ (objavljena 2001. godine) u izdanju izdavačke kuće *Logos* opisuje pothvate koje je poduzeo papa Pio XII. u spašavanju Židova pred nacističkim režimom.

Dokumenti iz te knjige možda najbolje pobijaju teze Johna Cornwella iz njegove četiri godine kasnije objavljene knjige „Hitlerov papa: Tajna povijest pape Pija XII.“.

Albert Einstein: ***Crkva se suprotstavila Hitlerovim nastojanjima da zatre istinu***

U Gasparijevoj knjizi nalazi se i svjedočanstvo jednog od najvećih umova čovječanstva, njemačkog Židova Alberta Einsteina koji je svoju znanstvenu karijeru teorijskog

fizičara izgradio u Sjedinjenim Državama, a u kojem veliki Einstein kaže da se „jedino Crkva suprotstavila Hitlerovim nastojanjima da zatire istinu“, dodavši kako se nikad nije za Crkvu posebno zanimao, te da sada prema njoj osjeća veliku ljubav i divljenje jer je samo Crkva hrabro i ustrajno branila intelektualnu i moralnu slobodu. „Priznajem, sada bezuvjetno hvalim to što sam prije mrzio“, kazao je Einstein misleći na Rimokatoličku Crkvu.

Fizičar Albert Einstein / Foto: pinterest.com

Gaspari, nadalje, navodi da čak 80 posto svjedočanstava koja idu u prilog pape Pija XII. i njegovih dobročinstava prema progonjenim Židovima u Drugom svjetskom ratu dolazi od samih Židova! Sve velike židovske organizacije, glavni rabini Rima, Egipta, Palestine, Rumunjske, Danske i mnogi drugi stali su u obranu pape Pija XII. i tvrdeći da su se zahvaljujući njemu mnogi Židovi spasili od sigurne smrti koju su im namijenili nacisti.

Sergio Pagano: Spisi iz Arhiva potvrdit će da je Pio XII. pomagao Židovima

Također, u izjavi za *Vatican News* u veljači 2020. godine pročelnik Vatikanskog apostolskog arhiva biskup Sergio Pagano tvrdi da će se u oko 151.000 spisa u Arhivu

pokazati da je papa Pio XII. izriječno nalagao pomoć onima koje su nacisti progonili i da su, među ostalim, i mnogi Židovi našli utočište čak i u papinskoj ljetnoj rezidenciji u Castel Gandolfu.

Dakle, papa Pio XII. po svemu navedenom trebao bi dobiti odlikovanje Države Izrael „Pravednik među narodima“, a ne lažni i manipulativni naziv „Hitlerov papa“ koji su mu kroz svoje medijske i druge javne kanale pokušali imputirati sovjetski komunisti-ateisti sa željom da ga se ocrni u javnosti kao Hitlerova apologeta, a samim time i da se ocrni i Rimokatolička Crkva i njezini vjernici u državama koje su do okupacije od strane Sovjeta bile dio katoličke Europe.

Churchill, Truman i Staljin odlučivali su 17. srpnja 1945. na Postdamskoj konferenciji o sudbini Njemačke / Foto: pinterest.com

Antikatolička propaganda svoj vrhunac je doživjela kada je 1944. godine ruska partijska dnevna novina moskovska *Izvestija* objavila da papa Pio XII. podržava nacistički režim. Nadalje, već 3. lipnja 1945., ni mjesec dana nakon službenog završetka Drugog svjetskog rata u Europi (nacistička Njemačka kapitulirala je 8. svibnja 1945., op.a.), Radio Moskva je objavila da je papa Pio XII. bio „Hitlerov papa“ i saveznik nacista tijekom rata.

Chaim Weizmann: *Sveta Stolica pomaže mojim progonjenim suvjernicima*

Dakle, unatoč činjenici što je i sam budući (prvi) predsjednik Izraela Chaim Weizmann još na vrhuncu rata 1943. godine napisao: „Sveta Stolica pruža svoju moćnu pomoć gdje god može kako bi olakšala sudbinu mojih progonjenih suvjernika“.

Podsjetimo, odlikovanje „Pravednik među narodima“ je najviše državno odlikovanje za nežidove, a dodjeljuje se pripadnicima drugih naroda koji su spašavali Židove od

istrebljenja tijekom holokausta riskirajući pritom svoje živote. Njime je odlikovano više od 23 tisuće ljudi diljem svijeta. Na toj medalji koju dodjeljuje izraelska vlada i Memorijalni muzej Yad Vashem iz Jeruzalema stoji: „Onaj tko spasi jednog čovjeka, spasio je cijeli svijet“.

Papa Pacelli nakon Drugog svjetskog rata posebno se angažirao u zaštiti katoličkih vjernika koji su se ničim izazvani našli u raljama komunističkim režima diljem (istočne i jugoistočne) Europe. Sveti Otac Pio XII. nastojao je da se Crkva postavi prema političkim, gospodarskim i idejnim preobrazbama modernog svijeta

Unatoč teškim vremenima, Papa je bio i ostao veliki prijatelj djece / Foto: papapioxii.it

Važne enciklike pape Pija XII.

Od značajnih javno objavljenih Papinih dokumenata valja izdvojiti nekoliko enciklika. Primjerice, njegovu nastupnu encikliku *Summi Pontificatus* donesenu 20. listopada 1939. godine u kojoj raspravlja o društvenim i socijalnim prilikama u vrijeme Drugog

svjetskog rata koji je službeno započeo 1. rujna 1939. U njoj Papa poziva na odgovornost, zajedništvo, solidarnost, na mir, a posebno je zabrinut za obitelj u tim burnim vremenima veličanja kulta države i nacije kod nacista i fašista u Njemačkoj i Italiji.

Enciklikom *Mystici Corporis Christi* objavljenom 29. lipnja 1943. godine papa Pio XII. govori o Otajstvu Tijela Isusa Krista i našem sjedinjenju sa Kristom. U enciklici *Divino Afflante Spiritu* (1943.) bavi se metodama proučavanja Svetog pisma, te kako bi se moglo unaprijediti.

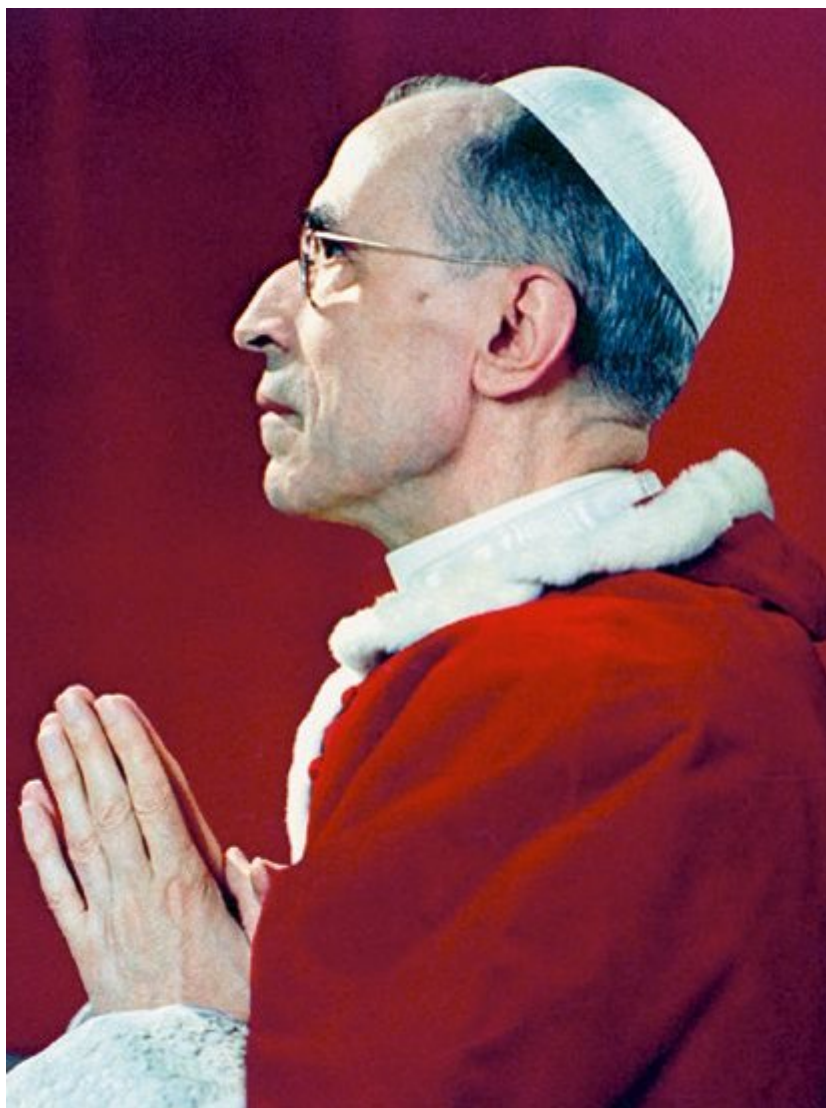

Foto: flickr.com

Enciklikom *Mediator dei* iz 1947. godine u kojoj tumači liturgiju i naglašava da je Krist prisutan u svakoj liturgiji, odnosno svakom liturgijskom činu te da kršćanima mora biti dužnost i čast sudjelovati u euharistijskoj žrtvi. U enciklici *Humani generis* iz 1950. godine papa Pio XII. bavi se problemima u teološkom istraživanju i egzegezi, kao i brakom, obitelji i odgojem djece.

Proglasio dogmu o uznesenju Blažene Djevice Marije na nebo 1950. godine

No, možda je najznakovitija bula pape Pija XII. pod nazivom *Munificentissimus Deus* objavljena na blagdan Svih Svetih, 1. studenoga 1950. godine, kojom je proglasio dogmu o uznesenju Blažene Djevice Marije na nebo, čime se papa Pio XII. pokazao i kao veliki osobni štovatelj Blažene Djevice Marije. Time je Isusovoj Majci dodatno dao na važnosti i na sveopće oduševljenje katoličkih vjernika diljem svijeta, a što je i potvrdio Drugi vatikanski sabor (11. listopada 1962. – 8. prosinca 1965.) koji je sazvao njegov nasljednik papa Ivan XXIII. Drugi vatikanski sabor zaključio je papa Pavao VI., budući da je 3. lipnja 1963. preminuo papa Ivan XXIII.

Inače, Majku Božju kršćani slave od 5. stoljeća, nakon Koncila u Efezu 431. godine koji ju je proglasio Bogorodicom. Dakle, upravo zahvaljujući papi Piju XII. danas slavimo blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo ili Veliku Gospu 15. kolovoza, blagdan osobito omiljen u našim hrvatskim krajevima, ali i drugdje. Valja spomenuti da je zaključujući Marijansku godinu 1954. godine papa Pio XII. uveo blagdan Blažene Djevice Marije Kraljice koji se najprije slavio 31. svibnja, a na Drugom vatikanskom saboru sazvanom 1962. godine na kojem su se, dakle, okupili svi biskupi svijeta odlučeno je da se slavi 15. kolovoza.

Uznesenje Blažene Djevice Marije na nebo / Ilustracija: mladi.hbk.hr

Vlašću našeg Gospodina Isusa Krista, blaženih apostola Petra i Pavla i našom, izričemo, izjavljujemo i određujemo kao božanski objavljenju vjersku istinu da je Marija, bezgrešna Majka Božja, uvijek djevica, nakon završetka tijeka svoga zemaljskog života, uzdignuta tijelom i dušom u nebesku slavu, ovo su riječi iz bule Munificentissimus Deus kojima je 1. studenoga 1950. godine papa Pio XII. svečano definirao Marijino Uznesenje tijelom i dušom na nebo kao vjersku istinu, nakon što je završio njezin zemaljski život.

Progon nadbiskupa Stepinca je „najžalosniji proces u povijesti Crkve“

Zbog svega gore navedenoga u njegovoj političko-diplomatskoj misiji, ali i njegova pastoralnog djelovanja, papa Benedikt XVI. (Joseph Ratzinger) pokrenuo je kauzu za

proglašenjem svetim pape Pija XII., prethodno mu je priznao herojske kreposti, a na temelju preporuke Kongregacije za kauze svetaca. Inače, nasljednik pape Pija XII., papa Pavao VI. je 1967. godine započeo proces beatifikacije svoga prethodnika, devet godina nakon njegove smrti.

Štoviše, papa Franjo još je krajem srpnja 2013. godine najavio kako ozbiljno razmišlja o proglašenju pape Pija XII. svecem mimo uobičajenog protokola (prvi korak je beatifikacija nakon priznavanja najmanje dva čuda, potom se kreće u kanonizaciju kada se kandidatu treba pronaći i priznati još dodatna najmanje dva čuda nakon proglašenja blaženim).

Naime, papa Franjo navodno je bio sklon varijanti da papu Pija XII. proglasi svetim, dakle, na isti način kako je odobrio i proglašenje svetim pape Ivana XXIII. nakon potvrđivanja još jednog čuda po njegovom zagovoru. Međutim, papa Franjo može donijeti odluku da preskoči taj dio i proglasi ga svetim na temelju tzv. sigurnosti spoznaje – *scientia certa*.

Zagrebački nadbiskup i kardinal bl. Alojzije Stepinac / Foto: Zagrebačka nadbiskupija

Tijekom svoga 19-godišnjeg pontifikata, papa Pacelli je proglasio 33 sveca, a 12. siječnja 1953. na konzistoriju među kardinale uvrstio je i veliki broj neTalijana, među njima i zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca. Inače, papa Pio XII. je (sudski) progon nadbiskupa Stepinca nazvao „najžalosnijim procesom u povijesti Crkve“, a znakovito je da je zagrebačkog nadbiskupa proglasio kardinalom za vrijeme njegova boravka u kućnom pritvoru u Krašiću.

Uz Stepinca, kardinalom je 1953. proglasio i svoga nasljednika na mjestu pape

Znakovito je da je na istome konzistoriju, na kojem je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac imenovan kardinalom, papa Pio XII. imenovao kardinalom i nadbiskupa Angela Giuseppea Roncallija, koji ga je naslijedio na Petrovoj stolici.

Kardinal Roncalli za papu je izabran 28. kolovoza 1958. godine, te je uzeo papinsko ime Ivan XXIII., kasnije poznat i kao Papa Dobri ili Ivan Dobri. Podsjetimo, papu Ivana XXIII. i papu Ivana Pavla II. je u Vatikanu 27. travnja 2014. godine papa Franjo proglasio svetima.

Nakon Drugog svjetskog rata papa Pio XII. imao veliku nadu, uz pomoć Sjedinjenih Država, u uspostavu pravednijeg političkog poretka u Europi za koji se borio tijekom svoje službe u vatikanskoj diplomaciji, ali i kasnije kao papa Pio XII.

Velike nade Pio XII. polagao je u Adenauera, De Gasperija i Schumana

Velike nade polagao je u trojicu postratnih europskih državnika i praktičnih katolika: prvog njemačkog kancelara i pragmatičnog demokrata Konrada Adenauera (na vlasti 1949. – 1963.) koji je možda više nego itko promijenio lice Njemačke, ali i tijekom europske povijesti nakon Drugog svjetskog rata; zatim tu je snažni zagovornik demokracije i slobode u Europi, talijanski predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova Alcide De Gasperi (1945. – 1953.) te francuski ministar vanjskih poslova (1948. – 1952.) i tvorac projekta europske integracije nakon rata Robert Schuman.

Konrad Adenauer, Alcide de Gasperi i Robert Schuman 1952. godine / Foto: pinterest.com

S obzirom da veliki utjecaj Svete Stolice, prije svega na vjernički narod postratne Europe, papa Pio XII. želio je uz pomoć ove trojice osvjedočenih demokrata i vjernika neutralizirati ili svesti na najmanju moguću mjeru utjecaj (sovjetskih) komunističkih

ideja i nastojanja na preostali katolički dio Europe.

Oporuka i smrt pape Pija XII.

Međutim, svi ti političko-diplomatski angažmani ostavili su posljedice na Papino zdravlje, već od 1954. godine osjećao je snažne bolove u želucu, no svoju bolest nije želio potencirati u javnosti niti se posebno žalio na istu. Čak je govorio svojim liječnicima da „Papa ne smije biti bolestan jer je tako na teret Crkvi, umjesto da bude njezina potpora“.

Bez obzira što je četiri godine nekako držao bolest pod nadzorom, 6. listopada 1958. pretrpio je moždani udar te mu se zdravstveno stanje u sljedećih nekoliko dana pogoršalo. Pred zoru, 9. listopada 1958. godine, u papinskoj rezidenciji u Castel Gandolfu preminuo je Eugenio Pacelli – papa Pio XII.

U svojoj je oporuci, koju je napisao 15. svibnja 1956. godine, papa Pio XII. ispisao je samo nekoliko redaka:

„Smiluj mi se Bože po velikom milosrđu Svome. Kad dozovem u sjećanje propuste i pogreške koje su počinjene tijekom tako dugoga pontifikata i u tako teškom vremenu, pred očima jasnije vidim svoju nesavršenost“.

Papa Pio XII. poželio je da mu grobnica bude bez nadgrobnog spomenika, što skromnija, zato je i njegov grob u bazilici sv. Petra u prikrajku, gotovo neprimjetan.

Grobnica pape Pija XII. u bazilici sv. Petra u Rimu / Foto: flickr.com

Autor:**Ivan Matić Nević (ivan.matic1976@gmail.com)****Fotografije:***papapioxii.it, flickr.com, pinterest.com, Vatican Media, arhiva Informativne katoličke agencije (IKA), Zagrebačke nadbiskupije i Hrvatske biskupske konferencije*

U sljedećem nastavku (4/6)...

*Razgovor s povjesničarem i/ili crkvenim velikodostojnikom nakon otvaranja javnosti donedavno tajne arhivske građe iz Vatikanskog apostolskog arhiva, a vezanih uz pontifikat pape Pija XII. (1939. – 1958.)***P.S.****Dopušteno je drugim medijima prenošenje ovoga sadržaja uz objavu izvora i autora.**

This entry was posted on Wednesday, September 30th, 2020 at 10:41 pm and is filed under [Nekategorizirano](#). You can follow any responses to this entry through the [Comments \(RSS\)](#) feed. Responses are currently closed, but you can [trackback](#) from your own site.